

LA SIBIL·LA I LA CONTRAREFORMA

El Concili de Trento i les prohibicions del *Cant*

ÀREES DE CONEIXEMENT:

Geografia i història

Identificació i localització en el temps i en l'espai els processos i els esdeveniments històrics rellevants de la història del món, d'Europa, d'Espanya a fi d'adquirir una perspectiva global de l'evolució de la humanitat amb un marc cronològic precís

Llatí

Iniciació a les tècniques de traducció i retroversió

Anàlisi morfològica i sintàctica

Paraules patrimonials i cultismes

Llengua castellana

Lectura, comprensió i interpretació de diferents texts. Actitud crítica i reflexiva davant la lectura, organització raonada d'idees, les exposició i respecte les dels altres

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta

Una tradició que s'apaga

Durant el segle XVI, sabem que el *Cant de la Sibil·la* esdevé un acte festiu, propi del Nadal, i que s'ha desvinculat en part del caràcter marcadament religiós que havia tingut en temps passats. D'altra banda, l'extraordinària popularitat que adquireix fa que passi a ser cantat, no només en les dates nadalenques, sinó també en altres festivitats. La relaxació en els costums litúrgics creix i el *Cant de la Sibil·la* esdevé sovint motiu de bullici a les esglésies.

Amb el Concili de Trento (1545-1563), s'inicia la Contrareforma, que suposa l'afermament de l'autoritat de l'Església catòlica i la depuració de la litúrgia. Trento pretén erradicar-ne les supersticions introduïdes al llarg de l'edat mitjana, eliminar-ne els elements profans, tornar a la tradició antiga, suposadament més pura, i donar-li un to de més autenticitat religiosa, de conformitat amb l'humanisme.

A partir d'aleshores, i segons una disposició conciliar de 1562, queda en mans dels bisbes l'eliminació dels costums que ells creguin contraris a l'esperit de la celebració eucarística. En la majoria de diòcesis on abans s'interpretava el *Cant de la Sibil·la*, es considera contrari al caràcter propi de la missa i en resulta exclòs, i, amb més o menys celeritat, acaba per desaparèixer gairebé del tot. Només restarà viu, i no sense dificultats, a Mallorca, on l'arrelament popular ho farà possible, i a la catedral de l'Alguer, a l'illa de Sardenya.

Investiga

ENLLAÇOS D'INTERÈS:

Prohibicions del Cant de la Sibil·la a Mallorca, fonts i textos comentats:

<http://www.festes.org/arxius/prohibicionssibila.pdf>

Sabies què... abans de la seva progressiva prohibició, el *Cant de la Sibil·la* s'havia cantat, primer en llatí (des del segle XI) i després en les llengües romàniques, arreu d'Europa. Indrets com Catalunya, Castella, França, Itàlia, Portugal, l'antiga Iugoslàvia o Àustria, havien acollit el Cant a les seves catedrals i monestirs.

A partir del segle XVI el Cant i la seva representació en resulten bandejats pel seu caire popular i bulliciós.

BIBLIOGRAFIA:

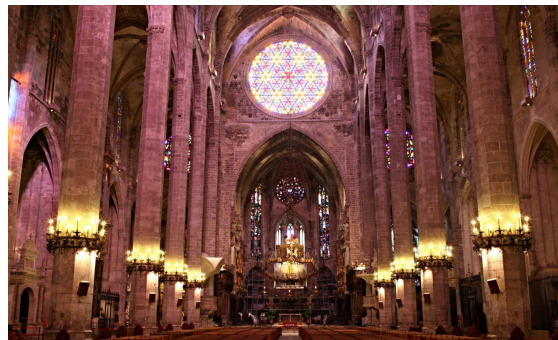
MASSIP, Francesc (2011) "La Sibil·la, patrimoni de la Humanitat", a *Serra d'Or* núm. 624

El desembre de 1572 el bisbe Diego de Arnedo, seguint les directrius del Concili de Trento, dicta la primera prohibició del *Cant* a Mallorca. Al cap de tres anys (1575), un bisbe nou -Joan de Vich- el permet una altra vegada. Però al cap de gairebé un segle (1666), el bisbe Pedro Fernández Manjarrés dicta una nova i amenaça amb l'excomunió els qui gosin desobeir-la. Finalment, el 1692, i davant les pressions populars, l'arquebisbe Pere d'Alagó autoritza de bell nou la Sibil·la, però només durant la vigília de Nadal.

Activitat (llatí)

La llei sinodal de 1692 dictada per Pere d'Alagó va suposar la solució definitiva a la Sibil·la de Mallorca. Tradueix el fragment:

Ecclesias esser orationis domos, a quibus omnis tumultus, et cum nobis notum fuerit quendam abusum in eis perseverare, nimirum in vigiliis aliquorum sanctorum decantari sibillas, quod potius ad risum, strepitum, colloquia, et confusionem quam ad devotionem movet, approvante Synodo, ordinamus ut in posterum sibillae in nullis Ecclesiis nostrae Diocesis decantentur extra vigiliam Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi. Haec enim propter laetitiam tanti Salvatoris, est dies magna, quae cordis lacrymis celebranda est propter maximum beneficium, et praesumi non potest nocte ista fidelium animos distractioni esse deditos quando memoriam iudicii audiunt; in qua decantari sibillas permittimus, in reliquis vero diebus ita prohibemus ut canentibus poena carceris per octo dies ipso facto infligetur, et permittentibus, seu Ecclesiam rectoribus, et Pastoribus, poena, pro ut de jure erit, comminatur.

Activitat (llengua castellana i literatura)

Analitza el fragment següent seguint les pautes d'un comentari de text. Contextualitza la font, relaciona-la amb altres textos similars (consulta l'enllaç), cerca el significat de les paraules en llatí, extreu les idees principals i posa-les en relació amb el text introductor de l'activitat.

Llibre Comú de la Curia Ecclesiàstica, 1663-1669. 4 de diciembre de 1666.
Ubicació de la font: Arxiu Diocesà de Mallorca.

Por quanto se ha experimentado los grandes inconvenientes que resultan en ofensa de Dios Nuestro Señor en las representaciones que se hacen de la Sibil·la en cualquier fiesta y de Navidad, por tanto a pedimento e instancia del Procurador Fiscal de nuestro Tribunal eclesiástico, ordenamos y mandamos a todos los dichos rectores, curas y demás superiores y superiores de conventos que en pena de escomuniación mayor *latae sententiae ipso facto incurrenda* no hagan sibillas ni otras representaciones en sus iglesias ni a otros permitan hacerlas, sin expresa licencia nuestra por escrito como así convenga al servicio de Dios nuestro Señor.

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA (geografia i història)

Localitza en el mapa les ciutats més importants d'Europa, indrets on es cantava la Sibil·la abans de les prohibicions del Concili de Trento, delimita les fronteres polítiques tal i com eren just abans dels segles XV i XVI.

